

Ugyanazon a címen:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTA

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai Já.

XLVI. évfolyam, 36. szám.

Nagybecskerek, 1917.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentésel. —

A nagy buvárhajóharc.

Az amerikaiak békét akarnak.

A buvárhajóharc újabb eredményei. — Az amerikaiak béke-
törekvése. — A német császár nyilatkozata. — Haig tábornok
a helyzetről. — Román kegyetlenkedések megtorlása.

A buvárhajóharc újabb eredményei.

Budapest, február 14. London-
ból sürgönyzik:

Legutóbb a következő hajókat sü-
lyesztették el: A norvég „West” moto-
rosnaszádot, az Athenian, Bark, Lache
és Viktoria halászhajókat, a Fenegia
2942 tonnás olasz gőzöst.

Budapest, febr. 14. Londonból
sürgönyzik: A Reuter-ügynökség jelenti:
A White Star Line 2999 tonnás
Afric nevű személyszállító gőzöst elsü-
lyesztették. A személyzet tizenhét tagja
élt.

Budapest, febr. 14. Rotterdamból
sürgönyzik:

Angliának a német buvárhajóharc-
tól való megrémülését bizonyítja a Daily
Newsnek az a javaslata, hogy az angol
kormány sürgősen építtessen Amerikában
német mintára kereskedelmi buvárhajó-
kat, amelyek nagyobb biztonságban lehet-
nek az ellenséges buvárhajókkal szemben.

Budapest, febr. 14. Berlinből sür-
gönyözik:

Az Orleans és Rochester amerikai
hajók nem indultak el Amerikából, mert
a kormány nem bocsátott rendelkezé-
sükre ágyukat, amint ezt a hajósok kö-
vetelték.

Budapest, febr. 14. Amsterdan-
ból sürgönyzik:

A Krokaten holland teherszállító
gőzös Padangból Ymuidenbe érkezett
a Németország által előírt uton, amely
Bergenben át vezet.

Budapest, febr. 14. Stockholm-
ból sürgönyzik:

Öt svéd gőzös átvizsgálás céljából
Kirkvallba, angol kikötőbe futott. A gő-
zösök a német blokád területen áttörtek.
A hazautazás kérdése még nincs tisztá-
zva. E felől tárgyalás folyik az angol
kormányval.

Az amerikaiak békétörekvése.

Budapest, febr. 14. Mint a New-
york Herald közli, Bryan mindent
megkísérel az amerikai hatóságoknál,
hogy a Németországgal való szakítást
megakadályozza.

Amerikában a békés törekvéseket a
legnagyobb élénkséggel folytatják. Wilson
rengeteg táviratot kapott, amelyben fel-
hívás, hogy tegyen meg mindent a Né-
metországgal való béke érdekében.

Monarchiánk és Amerika.

Budapest, febr. 14. Hágából sür-
gönyzik:

A holland sajtó szerint rendkívül
barátságos tárgyalások folytak Czernin
gróf külügyminiszter és a bcsi ameri-
kai nagykövet között. A szöb-eli tárgya-
lasokat kedvező jelnek tekintik a buvárhajó-
harc dolgaiban.

A német császár nyilatkozata.

Budapest, febr. 14. Bécsből sür-
gönyzik: A Neue Freie Presse közli
Müller Hansnak Vilmos császárral
folytatott beszélgetését. Müllert a császár
ugyanis kibálgatáson fogadta, amely al-
kalommal a császár ezeket mondotta:

— Belgiumban minden tempomot,
minden régi műemléket gondosan kija-
vitottunk és restauráltunk. Ilyen barbá-
rok vagyunk mi.

Ezután áttérve a kancellárhoz inté-
zett levelére, amelyben a békeakció meg-
indításáról volt szó, ezeket mondotta:
— Igen ezen levelet meg kellett ír-
nom s ezen lépést meg kellett tennem.
Most tudhatja az egész világ, hogy kinek
köszönheti a további győzelmeket.

Rátért ezután a császár a szerajevói
gyilkosságra s így szólt:

— Elfelejtette volna már a világ,
hogy az entente védelmébe vette Ferenc
Ferdinánd és feleségének gyilkosait?
Amikor ma Bécsben megláttam Ru-
merskirch bárót, Ferenc Ferdinánd volt
főudvarmesterét, ismét egész erejével
főlélede bennem az emlék. Ellenségeink
fölött ott lebeg a bűn árnyéka, a mi
oldalunkon a jog, igazság és erkölcs s
minden fegyvert szívesen látunk, amely
a győzelemhez segít bennünket velük
szemben.

Áttérve tovább a buvárhajóhad-
járata, így nyilatkozott a császár:

— Nézzon szét az európai szem-
lencsék között. Olvassák a svéd választ
ezen az örökkévalóság számára írott
dokumentumot. Most már minden sem-
leges állam tudhatja, mennyire becsülje
erőnként. Napoleon szárazföldi zarátkának
fantomja valósággá válik, mely Angliát

keményebben éri
pánsnál.

Haig tábr.

Budapest, febr. 14.
gönyzik:

A Havas-ügynökség mu-
interjuvolta Haig tábornok, aki kije-
lentette, hogy a világháború döntő ered-
ményeit a nyugati fronton keil várni. A
döntést az entente csapatok fronttö-
réssel fogják elérni. Azután az állóhar-
cot fölváltja a mozgóháború. Semmi
kétségem — ugymond a tábornok —
hogy hadseregünk szét fogja morzsolni
a német haderőt. Ez az esztendő döntő
lesz, sőt meglehet, hogy meghozza a
békét. De ha Németországot nem sike-
rülne teljesen megvernünk az idén, foly-
tatni fogjuk a háoorut jövőre is. Döntő
győzelem nélkül nincs béke és nekünk
megmásíthatlan szándékunk, hogy a
döntő győzelemig harcoljunk.

Az oláh kegyetlenkedések megtorlása.

Budapest, február 16. Bécsből
sürgönyzik: A lapok jelentik:

Külggyi kormányunk megbízható
híreket kapott, hogy Romániában levő
átlampogáraink embertelen és a nem-
zetközi jogba ütköző elbánásban része-
sülnek. Kormányunk úgy intézkedett,
hogy ennek megtorlásául megfelelő el-
lenintézkedéseket fogatosít, Mithogy
február 6-ikáig nem érkezett megnyugtató
hír Romániából, elrendeltük, hogy m n-
den Magyarországon és Auszriában élő
17—55 éves román alattvalót a Linz
melletti internáló táborba vigyenek.

Ujabb tárgyalások Amerika és Németország között.

Budapest, febr. 14. Berlinből sür-
gönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti:

A semleges sajtó a Reuter-ügynök-
ség jelentését közli, hogy Németország
hajlandó Amerikával a buvárhajóharc
kapcsolatban a tengerzáratról tárgyalni.

A Wolf-ügynökség ezzel szemben
megállapítja, hogy a washingtoni svájci
követ táviratot intézett a német kormány-
hoz, amelyben arra ajánkozott, hogy
Németország beleegyezése esetén tárgya-
lást közvetítene Németország és Amerika
között a tengerzárlat dolgaiban, amivel
ily módon csökkenteni lehetne Amerika
Németország ellen való háborújának ve-
szedelmét. A svájci kormány megkértük,
közölje washingtoni követével, hogy Né-
metország most is hajlandó tárgyalást
kezdeni, ha ezen tárgyalás ellenségeink
tehát nem csupán Anglia ellen elrendelt
tengerzárlatot, nem érintené. Németország
csak az esetben kezd ne tárgyalást, ha
Amerika előbb visszaállítaná a diplomá-
ciai viszonyt Németországgal. A tárgya-
lások tárgya csak az amerikai kereske-
delemnek teendő engedmények lehetné-
nek. Ellenségeink ellen elrendelt zariatot
s a korlátlan buvárhajóharcot semmi-
esetre sem érinthetné. Ezt a svájci kö-
vetnek küldött válaszukban világosan
megmondtuk. Ellenségeink egész ten-
gerentuli forgalma ellen megindított el-
szánt harcunkban nem hátrálunk.

A buvárhajóharc körül.

III.

Igen művelt embereknek is sokszor a legfurcsább nézeteik vannak arról, hogy mit tud, mit nem tud a buvárhajó. Anglia blokádját például valahogy úgy képzelik el, hogy a több ezer kilométernyi partot pár száz buvárhajónak kell körülvennie, mint egy gyöngyör sze-meinek, hogy hathatósan vihessék keresztül a blokádot. És mivel most Franciaországot, Angliát és a Földközi tenger keleti részét is bevontuk a zárlatba, ilyenformán elérkeztünk volna oda, hogy egy pár ezer buvárhajóra legyen szükségünk. Ez persze nagyon szomorú volna és ebben az esetben föl is adhatnók a reményt. Valóságban azonban csak azokon az utakon kell uralkodnunk, amelyek a nagy kikötők felé vezetnek, a kikötők felé, amelyek nemcsak sok hajót fogadhatnak be, hanem a ki- és berakodáshoz szükséges berendezésekkel, raktárakkal, legelsősorban pedig az ország belsejébe vezető nagy teljesítő képességű vasúti összeköttetésekkel rendelkeznek. Csak ezeket a kikötőket kell szigorúan ellenőrizni, ilyen pedig kevés van. A halászcsonakok vagy a személyforgalom számára szolgáló kikötők nem nagy befogadóképességűek és belátható időn belül nem is lehet kiépíteni őket; a part többi része, a legnagyobb rész pedig kikötők nélkül való és a hajók ott semmiképpen ki nem köthetnek. A legjobb esetben végtelen időrabló munka árán sikerülhet a nyílt tengeren horgonyzó hajóról csónakkal a part valamely lapasabb részére szállítani embereket és árukat, ez azonban csak olyan csempészettel jelentene, amit pedig a jelen körülmények között egészen kihagyhatunk a számításból. Az ellenség kikötőit természetesen nagy-sugaru körben megvédi aknamezőkkel, kis hadihajókkal vagy hadihajókként használt kereskedelmi gőzösökkel, amelyek a megérkező szállítmányokat be is kalauzolják a kikötőbe. Ezek a rendszabályok persze óriási hajóparkot követelnek meg és a hadiszolgálatra kény-szerített hajók elvesznek a tulajdonképeni for-galom számára. A kereskedelmi flotta rakodó-terfogata ilyen nagy részének negatív célok szolgálatába való állítása már magában véve is egyik nagy sikere volt a buvárhajóharc amaz első korszakának, amikor Anglia nyugati partjára kezdett kiterjeszkedni. A buvárhajóharc minden további terjeszkedése, minden új part és minden új kikötő ennek az állandóan növekedő segédflotának a gyarapodását és az áruszállítás céljaira rendelkezésre álló terfogat-csökkenését idézte elő. Ismerjük azokat az óriási számokat, amelyek a valóban rendelkezésre álló és a fent leírt rendszabályok kö-vetkeztében levonandó tonnákat jelentik. És ezek a számok, amennyiben csak a tonnatartalmat adják meg, a valóságosnál kedvezőbb képét adják a helyzetnek. Tudniillik a tonnatartalom gyakorlati értékesítése a fontos, ez pedig csak úgy lehetséges, ha a megmaradó kereske-delmi hajókat teljesen ki lehet használni. Eh-hez a kihasználáshoz azonban elsősorban — elegendő szállítmányban persze már régóta nincsen hiány — a berakáshoz, szállításhoz és kirakáshoz szükséges idő mennél rövidebb volta is hozzátartozik.

Az áru berakása csak akkor történhetik meg rögtön, ha a hajó odaállhat a rakodópart-hoz és a kellő számú legénység is rögtön ren-delkezésre áll; a kikötők krónikus tulszuffolt-sága mellett ez nem igen szokott megessni és így már a hajóút megkezdése előtt is sok-sok értékes tonnatartalom kihasználatlanul mar-radt. A hajózás békében és még a háboru

első hónapjaiban is a jólismert legrövidebb utakon nagyobb nehézségek nélkül bonyolódott le. Most azonban nagy kerülőkkel mennek a hajók, a veszedelmes zónákban pedig, tehát a kikötők közelében, csak éjjel, mert az éjszaka bizonyos mértékben mégis nyújt védelmet a buvárhajókkal szemben. A világítótoronyok és a tengeri jelzőkészülékek hiánya azonban idő-rabló révszolgálatot tesz szükségessé és még-sem küszöböli ki a nehézségeket és balesete-ket. A nappali utazást pedig annyira hátrál-tatja a buvárhajóveszedelem, hogy a hajóknak állandóan cikeakurzusban kell haladniuk, hogy ne torpedózhassa meg őket oly könnyen a lát-hatatlan ellenség. Természetesen ez is rend-kívül meghosszabbítja az utat. Nem mindig le-hetett minden egyes hajót egész hadiflottával kísérni és ezért egy esomó fontosabb kereske-delmi gőzöst egy szállítmánnyá egyesítettek és az egész szállítmányt védtek a hadihajók. Az, hogy a hajóknak várniuk kell, míg többen in-dulnak ugyanabban az irányban, szintén nagy késedelmet jelent.

Ha a gőzhajó szerencsésen megérkezik rendelkezési helyére, biztosra veheti, hogy nem rakodhatik ki rögtön, mert nincs hely számára, a raktárak tele vannak és a vasutak a kikö-tőkben felhalmozódó árukat egyszerűen nem bírják elszállítani.

(Folytatjuk.)

HIREK.

Torontálvármegyei tisztviselők háborus kitüntetése.

Nagybecserek, febr. 14.

A hivatalos lap mai száma királyi kéz-iratot közöl, amely több torontálvármegyei tisztviselőnek a háboruban teljesített fáradságtalan és buzgó szolgálatait méltatja.

A kitüntetett tisztviselők közül a vármegye három nagyérdemű főtisztviselőjének, akik a háboru során folytonos fáradságos és nehéz munkát végeztek, nevezetesen dr. Haidegger Lajos megyei főorvosnak, Filkovich Boldizsár vármegyei tiszteletbeli főjegyzőnek és dr. W a t t a y - P e l b á r t Dezső vármegyei árvaszéki elnöknek a háboruban teljesített ki-tünő szolgálataik elismerésül a hadiékítményes Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta a király.

A kitüntetések, amelyek a vármegye e három nagyérdemű főtisztviselőit érték, széles körben örömet keltettek s a kitüntetettek min-denfelől elhalmozták jókívánságokkal.

Dr. W a t t a y P. Dezső árvaszéki elnököt kitüntetése alkalmából az árvaszék tisztikara melegen üdvözölte B o g c h a Márton helyettes elnök vezetése alatt Kozenkay Béla, dr. Steinbach Béla és Hegedüs Kálmán tb. elnökök, dr. Soós Ferenc, dr. Szentiványi Ferenc, Tasnádi Endre árv. ülnökök, Novák Károly al-jegyző és az egész kezelőszemélyzet felkeresték az elnököt hivatalos helyiségében, ahol Bogcha helyettes elnök lelkes szavakkal adott kifejezést azon ragaszkodásnak és szeretetnek, amely a társadalmilag is közkedvelt elnök személye iránt a szép kitüntetés alkalmával megnyilatkozott.

Továbbá ugyancsak a háboruban telje-sített kitünő szolgálataik elismerésül S z e l e y Mihály vármegyei irodatisztnek és V e r é b István vármegyei irodasegéd-tisztnek az arany érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

— Hivatalos jelentések február hó 13-áról. A miniszterelnökség sajtóosztályától a követ-kező hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

Hőfer jelentései:

Keleti harcér:

A valeputnai uttól délre csapataink rohammal elfoglaltak egy nagyon megerősített orosz támaszpontot. Ez alkalommal 3 tisztet és 168 főnyi legénységet szállítottunk be és 3 géppuskát zsákmányoltunk. Zwyczyn mellett, a Szereth legfelső folyásánál az ellenség fölrobantott egy akna-folyosót és azután kétszeres támadás után megkísérelte, hogy állásainkba benyomuljon, de hasztalan.

Olasz harcér:

A Wippach-völgyben az élénk ágyuharc tegnap is tartott. Az olaszok számos gágránátot használtak el. St. Peter környékén intézett ellenséges támadásokat visszavertünk. A Coalba-szakadéktól délre beszállított foglyok száma 3 tisztre és 28 főnyi legénységre emelkedett. A Tonale-szorosnál csapataink rajta-ütöttek egy ellenséges támaszponton és 23 olaszt elfogtak.

Délkeleti harcér:

Nem volt különös esemény.

Események a tengeren:

Február 11-ikén delutan tengerészeti reptlő-gépeink egy csoportja sikeres felderítő repülést hajtott végre Walona, Sant Quaranta és Corfu felett. Egy másik repülőcsoportunk febr. 12-én a kora reggeli órákban támadást inté-zett Brindisiben katonai műtárgyak és torpe-dójárművek ellen és bombatalálatokat ért el. Valamennyi repülőgépünk sértetlenül tért visz-sza. — Hajóhadparancsnokság.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harcér:

Nappal erős köd ugyszólván az egész arc-vonalon korlátozta a harci tevékenységet. A Somme területén a tüzérségi harc este kiejült és éjjel váltakozó hevességgel különösen élénk volt a St. Pierre Vaast-erdő és Peronnes kö-zött. Ypern és Arras közt ellenséges felderítő osztagoknak számos előtörése megfiusult.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harc-vonala: A Drysvaty-tóttól délre néhány roham-csapatunk benyomult az orosz állásba és 90 fogolylyal és egy géppuskával tért vissza. Lucktól nyugatra az oroszok felderítő előtörései és aknarobbantásai eredménytelenek voltak. Zwyczyn mellett, a Szereth felső folyásánál több orosz zászlóaljnak kétszer megismételt támadását visszavertük.

József főherceg vezérezredes hadsereg-arcvonala: A Valeputnai uttól délre csapataink egy erősen kiépített támaszpontot rohammal elfoglaltak. Foglyokban 3 tisztet és 168 főnyi legénységet, zsákmányban pedig 3 géppuskát és sok hadiszert szállítottunk be. Az Uz és Putna között sok helyen élénk ágyu és előtéri csatározások voltak.

Mackensen vezértábornagy hadseregarc-vonala: Különös esemény nem volt.

Macedon arcvonala:

A Cserna-hajlásban csapataink hatásos tüzérségi előkészítés után megtámadtak egy ellenséges magaslati állást Paralovotól keletre és rohammal elfoglalták azt, valamint néhány táborhelyet az arcvonalt mögött. Csekély vesz-tesség mellett elfogtak továbbá 2 tisztet és 90 olaszt. A zsákmány 5 géppuska és 2 aknavető. — Ludendorff.

— Az 1872—1891-ben született népfölke-lők összeírása. A városi katonai ügyosztály fölhívja mindazokat a Nagybecsereken tartó-zkodó népfölkelőket, akik 1872—1891 között születtek, hogy f. évi február hó 16-ikán ösz-szeírás végett a városi főjegyzői hivatalban jelentkezzenek. Az összeírásra a fölmentettek nek is jelentkezni kell. A jelentkezők vigyék magukkal piros igazolványi lapjukat is. Akik

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

MA

SZERDÁN.

Február 14-én két előadás: d. u. 5 és este fél 9 órakor.

SZERDÁN.

ÉG A CIRKUSZ.

Szenzációs dráma az artistavilágból 4 felvonásban.

A pajkos konntesz. Falrengetően kacagtató vigjáték 3 felvonásban.

A legújabb háborus képek.

az összejáráson való jelentkezést elmulasztják, szigorúan megbüntetik.

— A jótékony négyzet köréből. A nagybecskereki jótékony négyzet f. hó 13-án dr. Mihálovits dönne elnöklété mellett választmányi ülést tartott, amelyen jelen voltak: Jankó Ágostonné, Jemrics Istvánné, Bielek Antalné és Popovics Péci Szilárdné. Az ülésen február hóra 423 kor segélyt szavaztak meg.

— A legújabb zárórendelet. A hivatalos lap mai száma közli a kormány rendeletét, amely szerint az összes vendéglőket, kávéházakat, italtermelőhelyeket reggel öt óra előtt nem szabad kinyitni s este 11 órakor be kell zárni. A vendéglőkhöz és kávéháza-hoz tartozó külön szobákat és játéktérmetek állandóan zárva kell tartani. Szobákat tíz órakor kell bezárni, mozik csak d. u. 5 órakor kezdhetik előadásait és 10 órakor be kell zárni. A cukrászokra ugyanazok a rendelkezések vannak, mint az élelmiszer-előadóknak. A mézárós üzletek reggel fél 6 óráig este 7 óráig lehetnek nyitva. Mulatóhelyek, orfeumok, dalszínházok, táncszínházok, valamint hangversenytermek a további rendelkezésig állandóan zárva tartandók. A világitást minden nyilvános helyen felére kell redukálni. A rendelet febr. 15-én lép életbe.

— Koszorúmegváltás. Dr. Guttmann Jakab halála alkalmával koszorúmegváltás címén Kralyev Lázár 10 koronát az együletünk céljára adományozott, mely nemes adományt halas köszönetet mond Mayer Henrik a Chevre-kadisa elnöke.

— Halálhír. Mint Módosról jelentik, ott tegnapelőtt jerambinai Gróbf Ferenc gyógyszerész szívizélhűdésben hirtelen elhunyt. Neje szül. Fendler Ella és hat kis gyermeke siratják az élete java korában elköltözött, közbeesült gyógyszerészt. Az elhunytban báró Csavossy Ignác dr. törökbecsei és Wekerle Nándor marosi főszolgabírák sógorukat gyászolják.

— A rossz mérték. A rendőrkapitányság ma ifj. Bohm Józsefné vegyeskereskedőt a kimérésnél való köteles gondosság elmulasztása miatt 30 korona pénzbüntetésre ítélte.

— Fiatalos üdéség sugárik az archól, megélenkül a haj színe és fokozódik a hajnövekedés a Feller-féle jóillatú „Elsafliud” használata mellett. Békeárak: 12 üveget bérmentve 6 koronáért küld Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica Centrale 125. sz. (Zágrábmege), honnan egyttal az enyhe hashajtó hatású Feller-féle rébarbara „Elsapilulakból” is lehet 6 dobozt bérmentve 4 K 40 f-ért hozatni. Több mint százezer köszönőlevélben dícsérik ezeket a kitűnő háziszereket.

Közgazdaság.

Mezőgazdaságunk a háboruban.

Elnöki jelentés a torontálmegyei gazdasági egyesületnek 1916. évi működéséről.

A torontálmegyei Gazdasági Egyesületnek február hó 11-én tartott közgyűlésén gróf Csekonics Endre valóságos belső titkos tanácsos, az egyesület nagyérdemű elnöke gondos, minden részletre kiterjedő terjedelmes jelentésben számolt be az egyesület működéséről, amely egyben élénk képet nyújt a vármegye háborús mezőgazdaságáról s ezért általános érdekűnek találjuk az alábbiakban egész terjedelmében közölni a jelentést, amely így szól:

Egyesületünknek az 1916. évben kifejtett működését a legtömöbben úgy jellemezhetem, hogy az hozzásimult teljesen az uralkodó viszonytárságos idők nehéz küzdelmeihez. Én büszkén megállapíthatom, hogy ezekben a megpróbáltatásoktól terhes időkben, a gazdaságosság megálta a helyét az egész vonalon. Igaz, hogy rossz termésűk volt, de ez nem azon mult, hogy a gazdaközönség nem vitte küzdelmebe munkásságát és szorgalmát emberfeletti eréllyel, hanem az időjárás. Hisz míg más években vármegyénkben november végéig szokott kinyulni az őszi buzavetések ideje, addig az 1915. évben a folytonos esőzések következtében ugyszólván csak novemberben lehetett teljes erővel elkezdni a vetést s vetettünk január végéig. De ennek dacára az 1916 évi termés mégis a legszebb reményekkel hitegetett bennünket. E reményünket azonban elsőpörte az óriási mértékben fellépett rozsdá. Hogy a rozsdá ily még nem látott mérvekben és arányokban lépett fel, azt tartom, hogy az láncolatossá összefüggésben van az őszi vetéssel. A későn

vetett buzának ugylátszik, hogy megcsappan az ellenálló ereje a rozsdá iránt. És hogy őszi buzánk a látszatra szép kalászaik dacára oly végtelenül gyengén ontották a magot, annak oka, mint egy tudós professzorunk kifejtette, éppen a rozsdá pusztításában rejlett. Igaz, hogy a kicsépett buza minősége elsőrendű volt, de éppen azért volt elsőrendű, mert a kalászkok kalászkáinak egy részében nem volt mag, tehát a szárban ezek számára elhuzódott tápiálék is mind a többi magnak jutott. Ha most a rozsdá pusztításához hozzátesszük meg, hogy az őszi és a teli és az áprilisi tul sok csapadék következtében a vármegyénk azon földjein, melyek mély fekvésűek, a vizkárak miatt a buza vagy teljesen kipusztult, avagy csak csekély mértékben fejlődhetett ki, úgy nem kell csodálkoznunk azon, hogy vármegyénk buzatermésének átlaga 5—6 mm. között ingadozott. Az őszi és a szartermés közepes, a tengeriternés pedig igen különböző volt. Míg ugyanis a nehezen mívelhető lapos földeken semmiféle termés, addig a kisebb magasságon fekvő és könnyebben mívelhető földeken már gyenge közepes termés volt, a magasan fekvő és könnyen mívelhető földeken pedig — különösen azon a vidékeken, hol a szokottnál korábban vetették a tengerit s a nyár folyamán esapadék is volt — a termés igen jó és sok helyen egészséges is volt.

A cukorrépa és a dohány a szárazság folytán és meg azért, mert kénytelenségből legnagyobb részét csak tavasszal felszántott földbe lehetett vetni, csak középszerű termést adott.

A szőlőkben tavasszal nagymérvben fellépett a peronoszpóra. Fokozta a károsodást azon körülmény is, hogy a rendkívüli állapotok folytán szőlősgazdánk kellő időben a permetezéshez szükséges rézgálicnak csak kis részét kaphatták meg.

Hogy az 1916. évi rossz termésnek ugyszólván kizárólagos oka a mostoha időjárás volt, arra fényes példaul szolgál, hogy az őszi buzával az őszi folyamán legalább annyi terület lett elvetve, mint a háboru előtti időkben, s hogy őszi buza alá a földek mindenütt kitűnő elmulkálásban részesültek. A buzán kívül kivételesen sok repace is lett vetve. Az őszi buzák általában nagyon szépen fejlődtek, de igen sok helyen sok bennük a gyom s különösen sok a vadrepace. Ez a háborus esztendő rossz talajmívelésének s az elmult évek mostoha időjárásának a szomorú következménye. E bajon pilanatnyilag nem segíthetünk és a jövőben is csak úgy, hogy nagyobb arányokban kell felkarolnunk a kapas- és a takarmánynövények termelését s egyáltalában belterjesebbé kell tennünk a talaj megmívelését. Az őszi buzákban sok helyen az elszaporodott egerek nagy károkat idéztek elő. Ahol kellő időben, mindjárt a mag elvetésekor a gazdasági egyesület által felajánlott foszformérgéssel iparkodtak védekezni, ott kipusztultak az egerek. Ahol a foszforral való mérgezést elmulasztották, ott tetemes károkat okoztak az egerek, de a december, januári sok esőzésektől s a nagy havazásoktól remélhetőleg ezen helyeken is elpusztultak azok.

Az őszi folyamán a tavasszal alá ugyszólván mindenütt felszántották a talajt, sőt ezt megelőzőleg július második felében és augusztus, szeptember hó folyamán megyszerzte általánosságban folyamatban volt a tarlóbuktatás, úgy hogy szeptember hó végén ugyszólván az összes tarlok alá voltak buktatva.

tás, úgy hogy szeptember hó végén ugyszólván az összes tarlok alá voltak buktatva.

Hogy a tarlok alászántása ily nagy arányokat öltött annak okai a következők:

1. a munkára kiadott katonai lovak, 2. a szétosztott nagyszámu lókorhazai lovak, 3. hogy a gazdák a lehetőséghez képest nagy-zámban szereztek be gőz- és motoros ekeket, 4. mert a ritka állású és talpon álló buzák és a száraz időjárás folytán az aratási és csépesi munkálatok hamar elkészültek és végül 5. mert immár a népnél köztudattá vált a gazda-agi egyesület által folyton hirdettet és terjesztett azon eszme, hogy a tarlok gyors leszántása, egyik előfeltétele a jó terméseredménynek.

Ami a vármegye szarvasmarha- és lóállományában depekorációt idézett elő, a háboru, de azért még mindig igen tekintélyes ezen állomány és megnyugtató az a körülmény, hogy úgy a ló-, mint szarvasmarhaállományban az elsőrendű tenyészanyagok jele tükény része még gazdánk kezei között van.

A sertés- és juhállomány jelentéktelenül csökkent, félfő azonban, hogy az abraktakarmány hiány következtében a sertések száma jelentékenyen apadni fog.

A főbb vonásokban most jellemzett háborus gazdálkodásunkban, mely a gazdák minden idegszálát állandóan próbara tette, hűséges munkatársa volt egyesületünk gazdáinknak. És amíg sok ezeknek tanácsosai és tettel szolgálatára állott, addig felemelte szavát egyes kormányintézkedésekne is mindannyiszor, valahányszor a köz érdeke azt úgy kívánta.

(Folytatjuk.)

A Nagybecskereki Takarékpénztár

mint a Devisa Központ bizományos

vesz és elad a m. kir. miniszterium 4308/1916. sz. rendeletében foglaltak szerint:

külföldi pénznemeket,

arany- és kereskedelmi érméket

továbbá eszközöl

Márka és egyéb külföldi

valuta-átutalásokat

a Devisa Központ által megállapítandó napi árfolyamok mellett.

Eladó

egy 2 éves vöröstartka, tenyész-igazolvánnyal ellátott

bika

(134-10.1)

Köcsén, Mixich Ede

54. sz. a. lakosnál.

A Feller-féle jöltevő hatású, üdítő és erősítő

„ELSA-FLUID”
csillapítja a
fájdalmakat.

Békeárak: 12 üveg bérmentve 6 korona
Feller V. Jenő gyógyszerésznél Stubica,
Centrale 125. szám (Zágrábmege). — Több
mint 100.000 köszönőlevél és orvosi ajánlás

Mégis

bekövetkezett az, amit tőlünk telhetőleg igyekeztünk elkerülni s amitől szerettük volna kedves, hű vevőközönségünket megkímélni. Olyan példalaa módon drágultak

meg

az összes gyártási nyersanyagok, munkabérek, szállítási költségek, hogy csak emberfeletti nehézségekkel tudjuk a Diana sósborszeszt régi kiváló minőségében és erősségében a közönségnek adni. Nem

lesz

ember, aki nem ismerne e súlyos viszonyokat, s aki ne találná ily körülmények között érthetőnek, sőt jogosnak, hogy a Diana-sósborszesz árat újra kellett szabályoznunk. De ha majd elkövetkezik

a béke

és ismét helyreállanak a háboru előtti állapotok, akkor mi is szívesen fogunk érvénybeletetni közönségünk részére azokat az eladási árakat, melyek régebben fennállottak

Ez idő szarint a
kis üveg Diana sósborszesz ára . . . K 1-30
nagy " " " " " " " 3-50
legnagyobb " " " " " " " 7-

DIANA kereskedelmi r.-t.
Budapest, V., Nádor-utca 6.

